

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Lucie Trejbalové a soudců Mgr. Karolíny Tylové, LL.M. a Mgr. Zdeňka Macháčka ve věci

žalobkyně: X
sídlem X

proti

žalovanému: Krajský úřad Libereckého kraje
sídlem U Jezu 642/2a, Liberec 2

o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného

takto:

- I. Soud ukládá žalovanému povinnost vydat rozhodnutí v řízení o odvolání žalobkyně proti rozhodnutí Magistrátu města Jablonec nad Nisou, odboru stavebního a životního prostředí, ze dne 11. 10. 2021, sp. zn. 216/2017/SÚ/Kr, č. j. 80554/2021, a to ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 2 000 Kč ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se včasnou žalobou podanou dne 7. 6. 2024 domáhala ochrany proti nečinnosti žalovaného v odvolacím řízení, jehož předmětem je přezkum rozhodnutí Magistrátu města Jablonec nad Nisou, odboru stavebního a životního prostředí (dále jen „stavební úřad“), ze dne 11. 10. 2021, sp. zn. 216/2017/SÚ/Kr, č. j. 80554/2021. Tímto prvostupňovým rozhodnutím byla ve výroku I. zamítnuta žádost žalobkyně o vydání rozhodnutí o umístění stavby pastevního areálu – oplocení, studna, stáj se seníkem na pozemku p. č. XA v k. ú. x a ve výroku II. bylo zastaveno řízení o žádosti žalobkyně o dodatečné povolení stavby elektrické přípojky na pozemcích p. č. XB, XC a XD v k. ú. x.
2. Žalobkyně popsala dosavadní průběh správního řízení tak, že především o odvolání žalobkyně proti označenému rozhodnutí stavebního úřadu žalovaný rozhodl rozhodnutím ze dne 7. 2. 2022, č. j. KÚLK 10215/2022 OSŘ, které žalobkyně napadla u zdejšího soudu žalobou. V rámci řízení o žalobě vedeného pod sp. zn. 59 A 34/2022 se žalovaný pokusil žalobkyni uspokojit, načež zdejší soud vydal usnesení o uspokojení žalobkyně ze dne 14. 9. 2022, č. j. 59 A 34/2022-119. To však bylo ke kasační stížnosti žalobkyně zrušeno Nejvyšším správním soudem. Krajský soud následně rozhodl rozsudkem ze dne 4. 5. 2023, č. j. 59 A 34/2022-141, jímž tehdy napadené rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 2. 2022 zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Začala tak běžet nová třicetidenní lhůta pro vydání odvolacího rozhodnutí a pro zrušení všech rozhodnutí, která byla ve věci vydána po vydání usnesení krajského soudu ze dne 14. 9. 2022. Žalovaný však přes uplatnění podnětu k odstranění nečinnosti o odvolání žalobkyně doposud nerozhodl. Soud by měl proto žalovanému uložit, aby rozhodl v odvolacím řízení a aby rovněž v přezkumném řízení rozhodl o zrušení svých rozhodnutí ze dne 19. 8. 2022, sp. zn. OÚPSŘ 178/2022-OSŘ, č. j. KULK 62606/2022-OSŘ, a ze dne 12. 1. 2023, sp. zn. OÚPSŘ 362/2021-OSŘ, č. j. KÚLK 2880/2023-OSŘ.
3. V navazujícím podání označeném jako „Doplnění petitu“ žalobkyně zopakovala obsah žaloby, nicméně petit formulovala nově. Uvedla, že žalovanému má být uložena povinnost vydat rozhodnutí v předmětném odvolacím řízení a nadto by mu mělo být uloženo, aby ve správním spise vyznačil, že zmíněná rozhodnutí ze dne 19. 8. 2022, sp. zn. OÚPSŘ 178/2022-OSŘ, č. j. KULK 62606/2022-OSŘ, a ze dne 12. 1. 2023, sp. zn. OÚPSŘ 362/2021-OSŘ, č. j. KÚLK 2880/2023-OSŘ, pozbyla právní moci a stala se neúčinnými, eventuálně, aby žalovaný v případě rozhodnutí ze dne 12. 1. 2023, sp. zn. OÚPSŘ 362/2021-OSŘ, č. j. KÚLK 2880/2023-OSŘ, zahájil obnovu odvolacího řízení.
4. Žalovaný v písemném vyjádření k žalobě navrhl, aby soud žalobu zamítl. K předchozímu průběhu řízení doplnil, že v rámci soudního řízení sp. zn. 59 A 34/2022 si tehdy napadené odvolací rozhodnutí sám zrušil rozhodnutím ze dne 19. 8. 2022, sp. zn. OÚPSŘ 178/2022-OSŘ, č. j. KULK 62606/2022-OSŘ. Krajský soud proto řízení zastavil, jeho usnesení o zastavení řízení pro uspokojení žalobkyně však bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem. Následným rozsudkem krajský soud zrušil napadené odvolací rozhodnutí žalovaného. Z pohledu žalovaného však tato okolnost na věci nic nezměnila, neboť žalobou napadené rozhodnutí stejně považoval za zrušené a nové odvolací rozhodnutí již bylo vydáno. To je přirozený důsledek souběhu správního a soudního řízení. Podstatné je, že v předmětném odvolacím řízení bylo již začátkem roku 2023 vydáno rozhodnutí ze dne 12. 1. 2023, sp. zn. OÚPSŘ 362/2021-OSŘ, č. j. KÚLK 2880/2023-OSŘ, které je pravomocné a řízení jím bylo skončeno. Na věci nic nemění, že bylo vydáno v době, kdy se správní soudy ještě zabývaly

žalobou proti předchozímu rozhodnutí. Nečinnost žalovaného je tedy vyloučena, ten je vydaným rozhodnutím vázán a nepřichází v úvahu, že by vydal další rozhodnutí.

5. K dalším dvěma žalobkyní zmíněným rozhodnutím žalovaného, tedy rozhodnutím ze dne 19. 8. 2022, sp. zn. OÚPSŘ 178/2022-OSŘ, č. j. KULK 62606/2022-OSŘ, a ze dne 12. 1. 2023, sp. zn. OÚPSŘ 362/2021-OSŘ, č. j. KULK 2880/2023-OSŘ, žalovaný uvedl, že lhůta k podání žaloby proti nim dávno uplynula a soudní řád správní nedává krajskému soudu kompetenci k tomu, aby ukládal správním orgánům povinnost zrušit si pravomocná rozhodnutí. V rámci řízení o nečinnostní žalobě může krajský soud dle žalovaného pouze uložit správnímu orgánu, aby vydal rozhodnutí v případě, že dosud v rozporu se zákonem nebylo vydáno. Pokud, jako v tomto případě, vydáno bylo, nezbyvá než žalobu zamítnout, aniž by bylo možno zabývat se zákonností či věcnou správností zmíněných dalších rozhodnutí. Zákon žalovanému žádnou pravomoc ke zrušení vlastního pravomocného rozhodnutí v rámci řízení o nečinnostní žalobě nedává.
6. Ze správního spisu předloženého žalovaným bylo zjištěno, že sousled událostí byl takový, jak jej účastníci popisovali. Soudu je ostatně řada okolností případu známa z jeho vlastní činnosti, neboť skutečně projednával popsanou věc sp. zn. 59 A 34/2022 o žalobě žalobkyně proti původnímu odvolacímu rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 2. 2022, č. j. KULK 10215/2022 OSŘ. Žalovaný se v uvedeném řízení pokusil žalobkyni uspokojit ve smyslu § 62 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), tak, že žalobou napadené rozhodnutí zrušil ve zkráceném přezkumném řízení rozhodnutím ze dne 19. 8. 2022, sp. zn. OÚPSŘ 178/2022-OSŘ, č. j. KULK 62606/2022-OSŘ, a zdejší soud následně vydal usnesení o zastavení řízení pro uspokojení žalobkyně ze dne 14. 9. 2022, č. j. 59 A 34/2022-119. To však bylo posléze zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 1. 2023, č. j. 7 As 279/2022-36.
7. Poté pokračoval zdejší soud v řízení o přezkumu napadeného rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 2. 2022, které rozsudkem ze dne 4. 5. 2023, č. j. 59 A 34/2022-141, zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení žalovanému, přičemž konstatoval, že v důsledku zrušení usnesení o zastavení soudního řízení pro uspokojení žalobkyně pozbylo právních účinků také přezkumné rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 8. 2022, neboť jeho právní účinky jsou dle § 62 odst. 5 s. ř. s. spojeny se zrušením usnesením krajského soudu o zastavení řízení pro uspokojení žalobkyně. Ze správního spisu je dále patrné, že v návaznosti na přezkumné rozhodnutí ze dne 19. 8. 2022 vydal žalovaný, jenž tehdy považoval původní odvolací rozhodnutí ze dne 7. 2. 2022 za zrušené, nové rozhodnutí v odvolacím řízení ze dne 12. 1. 2023, sp. zn. OÚPSŘ 362/2021-OSŘ, č. j. KULK 2880/2023-OSŘ.
8. Podanou žalobu soud dle jejího obsahu posoudil jako žalobu na ochranu proti nečinnosti, když záměrem žalobkyně bezpochyby je docílit vydání rozhodnutí ze strany žalovaného v odvolacím řízení o přezkumu výše označeného rozhodnutí Magistrátu města Jablonec nad Nisou. To s sebou logicky nese nutnost náhledu na další dvě související rozhodnutí žalovaného, o nichž se žaloba zmiňuje. Žalobu je třeba vyložit tak, že jejich samostatný přezkum nemá být předmětem soudního řízení, když podstatou žaloby je nečinnost žalovaného v odvolacím řízení. Podáním žaloby tak bylo zahájeno řízení podle části třetí, hlavy druhé, dílu druhého s. ř. s., v němž se ten, kdo bezvýsledně vyčerpал prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu, může žalobou domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení.

9. K projednání žaloby nařídil soud jednání. Při něm účastníci setrvali na svých dosavadních stanoviscích. Dokazování soud neprováděl, neboť toho nebylo k vypořádání žalobních bodů zapotřebí, a ani účastníci dokazování nenavrhovali, když podstata jejich sporu nespočívala ve skutkových otázkách. Účastníci při jednání sdělili, že situace zůstala od podání žaloby nezměněna, tedy žalovaný v odvolacím řízení rozhodnutí nevydal.
10. V souladu s § 81 odst. 1 s. ř. s. rozhodoval soud na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí, když ověřil, že žalobkyně bezvysledně vyčerpala prostředky, které zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, stanoví k její ochraně proti nečinnosti správního orgánu, jak předpokládá § 79 odst. 1 s. ř. s. Za takový prostředek k ochraně proti nečinnosti soud v projednávaném případě považuje „Podnět na odstranění nečinnosti“ ze dne 30. 4. 2024, který žalobkyně mj. uplatnila u Ministerstva pro místní rozvoj, jež na jeho základě, jak soudu sdělilo, nepřijalo žádné opatření k odstranění nečinnosti.
11. Vzniklá situace je případem tzv. „oživlé mrtvoly“, a to navíc ve specifické podobě, kdy původní odvolací rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 2. 2022 bylo zrušeno skrze usnesení zdejšího soudu ze dne 14. 9. 2022, č. j. 59 A 34/2022-119, ve spojení s rozhodnutím žalovaného ze dne 19. 8. 2022, sp. zn. OÚPSŘ 178/2022-OSŘ, č. j. KULK 62606/2022-OSŘ. V důsledku zrušujícího rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 1. 2023, č. j. 7 As 279/2022-36, však toto původní odvolací rozhodnutí „obživilo“. V mezidobí však žalovaný vydal nové odvolací rozhodnutí ze dne 12. 1. 2023, sp. zn. OÚPSŘ 362/2021-OSŘ, č. j. KULK 2880/2023-OSŘ, a vznikla zde nežádoucí konkurence dvou odvolacích rozhodnutí o téže otázce. Žalovaný považuje konkurenci za vyřešenou proto, že zdejší soud rozsudkem ze dne 4. 5. 2023, č. j. 59 A 34/2022-141, původní napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost zrušil. Soud však považuje takový náhled za velmi zjednodušující a v konečném důsledku vadný.
12. K otázce „oživlých mrtvol“, kdy vedle sebe stojí nové rozhodnutí správního orgánu a v důsledku kasačního zásahu Nejvyššího správního soudu „oživlé“ původní rozhodnutí téhož orgánu, Nejvyšší správní soud ve své judikatuře uvádí, že: „..., jde jistě o výsledek nežádoucí a procesními instituty příslušných správních procesních předpisů obtížně řešitelný“ (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 24. 4. 2007, č. j. 2 Ans 3/2006-49) a že: „Existence dvou správních rozhodnutí v téže věci je jistě nežádoucí, nicméně nemá za následek zmatečnost řízení či nezákonnost kasační stížností napadeného rozsudku. Bude tedy zejména na žalovaném, případně na krajském soudu, vzniklou nežádoucí situaci ohledně v pořadí druhého rozhodnutí procesně vypořádat“ (srov. rozsudek ze dne 10. 10. 2013, č. j. 9 Afs 71/2012-34).
13. Je tedy zejména na žalovaném, resp. v nyní zahájeném řízení, jehož předmětem je posouzení eventuální nečinnosti žalovaného, na krajském soudu, aby našel rozumné řešení vzniklé situace. Soud se však nedomnívá, že postoj žalovaného je správný.
14. Žalovaný především popírá již vyslovené závěry zdejšího soudu ohledně přezkumného rozhodnutí ze dne 19. 8. 2022 uvedené v rozsudku ze dne 4. 5. 2023, č. j. 59 A 34/2022-141. Soud v návaznosti na zrušující rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 1. 2023 a s přihlédnutím k obsahu krajského soudu tehdy dostupného správního spisu vyslovil, že v důsledku zrušení usnesení o zastavení soudního řízení pro uspokojení žalobkyně pozbylo právních účinků také přezkumné rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 8. 2022. Jeho právní účinky jsou totiž dle § 62 odst. 5 s. ř. s. spojeny se zrušeným usnesením krajského soudu o zastavení řízení pro uspokojení žalobkyně. Jestliže Nejvyšší správní soud toto usnesení krajského soudu zrušil, pozbylo automaticky právních účinků také přezkumné rozhodnutí žalovaného, jež je svázáno s právním osudem usnesení krajského soudu. Tvrdí-li nyní

žalovaný, že jeho přezkumné rozhodnutí je pravomocné (vyvolává právní účinky), s čímž nelze nic dělat, nelze tomu z uvedených důvodů přisvědčit.

15. Měl-li by žalovaný pravdu, nemohl by zdejší soud vůbec věcně rozhodnout rozsudkem ze dne 4. 5. 2023, č. j. 59 A 34/2022-141, o přezkumu původního odvolacího rozhodnutí, neboť toto rozhodnutí by v té době již bylo zrušeno přezkumným rozhodnutím žalovaného. V dalším řízení před krajským soudem po vydání zrušujícího rozsudku Nejvyššího správního soudu by tedy chyběl předmět řízení, neboť přezkoumávané odvolací rozhodnutí žalovaného by již bylo zrušeno, pročez by je logicky nebylo možno přezkoumat a případně zrušit znovu. Uvedené vysvětlil zdejší soud s odkazem na § 62 odst. 5 s. ř. s. již v předmětném rozsudku. Při opačném náhledu by ostatně smyslu pozbýval i zmíněný zrušující rozsudek Nejvyššího správního soudu, v jehož důsledku se soudní řízení ve věci sp. zn. 59 A 34/2022 vrátilo do fáze, kdy žalobkyně uspokojena není. Zkrácené přezkumné řízení trpělo vadami, které zdejší soud popsal v rozsudku ze dne 4. 5. 2023, č. j. 59 A 34/2022-141. Nelze připustit, že vadné přezkumné rozhodnutí svázané právní mocí se zrušeným usnesením krajského soudu o zastavení řízení by mělo přes výše uvedené vyvolávat právní účinky.
16. Pokud jde o nové odvolací rozhodnutí ze dne 12. 1. 2023, to je bezprostředně navázáno na výše řešené přezkumné rozhodnutí v tom smyslu, že nebylo-li by přezkumného rozhodnutí (které zrušilo původní odvolací rozhodnutí), nebylo by ani nového odvolacího rozhodnutí. Toto nové rozhodnutí tedy bylo vydáno jen proto, že zde v tehdejší době bylo pravomocné přezkumné rozhodnutí. Tato dvě rozhodnutí tvoří pomyslnou „slepu větev“ vyrůstající na podkladě usnesení krajského soudu ze dne 14. 9. 2022. Tuto větev však odstříhl Nejvyšší správní soud svým zrušujícím rozsudkem a řízení se nadále ubíralo původně nastavenou cestou, kdy zdejší soud přezkoumal původní odvolací rozhodnutí žalovaného, vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení a zavázal jej právním názorem, který byl žalovaný v dalším řízení povinen respektovat.
17. Vzhledem k uvedenému se jako absurdní jeví řešení situace, kdy k žádnému dalšímu řízení nedojde, a žalovaný tedy není ani povinen respektovat závazný právní názor krajského soudu, neboť v odvolacím řízení již nově rozhodl. Rozhodl přitom dříve, než krajský soud zrušil jeho původní odvolací rozhodnutí, pročez je zřejmé, že při svém novém rozhodování žalovaný nerespektoval a ani nemohl respektovat závazný právní názor soudu, protože ten tehdy ještě nebyl soudem vysloven, a nemohl tedy být žalovanému znám. Tímto přístupem žalovaný postupuje v rozporu s předmětným rozsudkem krajského soudu, jehož smysl popírá, a v konečném důsledku popírá i smysl předchozího zrušujícího rozsudku Nejvyššího správního soudu, jenž zabránil směřování řízení k uspokojení žalobkyně cestou, kterou žalovaný zvolil. Není tedy jedno, kdy a kterým rozhodnutím bylo původní odvolací rozhodnutí žalovaného zrušeno. Ostatně je zcela představitelná situace, kdy by byl poslední rozsudek zdejšího soudu nikoli zrušující, nýbrž zamítavý. Pak by se ještě zřetelněji vyjevilo, že nové odvolací rozhodnutí žalovaného nemůže obstát.
18. Žalovaný se nadále chová, jako by Nejvyšší správní soud a v návaznosti na něj krajský soud své předchozí rozsudky nevydaly, a de facto považuje předchozí soudní řízení za skončené uspokojením žalobkyně, resp. usnesením soudu o zastavení řízení z důvodu uspokojení žalobkyně. Jedině pak totiž může zastávat stanovisko, že jeho rozhodnutí ze dne 19. 8. 2022 a ze dne 12. 1. 2023 jsou pravomocná, na čemž nelze nic změnit. Nejvyšší správní soud však zmíněné usnesení zdejšího soudu o zastavení řízení zrušil a odklonil tak celý proces od výše popsané slepé větve zpět na původní kolej. Zdejší soud je proto toho názoru, že náležité procesní vypořádání vzniklé situace spočívá v tom, že přezkumné rozhodnutí žalovaného ze

dne 19. 8. 2022 a v návaznosti na něj také nové rozhodnutí žalovaného v odvolacím řízení ze dne 12. 1. 2023 pozbyla právních účinků v důsledku předmětného zrušujícího rozsudku Nejvyššího správního soudu a na něj navazujícího rozsudku krajského soudu ze dne 4. 5. 2023, č. j. 59 A 34/2022-141.

19. V případě přezkumného rozhodnutí je tento následek vcelku zřejmý a soud jej již popsal výše, stejně jako v rozsudku ze dne 4. 5. 2023, č. j. 59 A 34/2022-141. V případě nového odvolacího rozhodnutí ze dne 12. 1. 2023 je nalezení právního podkladu pro takový závěr složitější. Proč pozbývá smyslu řešení, kdy toto nové rozhodnutí bude považováno za řádné nové rozhodnutí v odvolacím řízení, vysvětlil soud výše. Rovněž bylo uvedeno, že toto rozhodnutí je bezprostředně navázáno na přezkumné rozhodnutí žalovaného, které samo pozbylo právních účinků s ohledem na § 62 odst. 5 s. ř. s. ve spojení se zrušujícím rozsudkem Nejvyššího správního soudu, což samo o sobě napovídá, že ani toto navazující rozhodnutí by nemělo nadále obstat.
20. Vydáme-li se cestou snahy o formální likvidaci tohoto rozhodnutí, nabízí se (jak na to částečně poukázala žalobkyně) využití takových institutů správního řádu, jakými jsou přezkumné řízení, popřípadě obnova řízení. Takové řešení však trpí nezpochybnitelnými slabinami, když jeho využitelnost je zejména limitována časovými aspekty konkrétního případu, zejména délkou předchozího řízení před soudem. Tak v daném případě nelze s ohledem na lhůty vůbec uvažovat o tom, že by mohlo být vedeno přezkumné řízení o novém odvolacím rozhodnutí žalovaného. Problematickým by se jevílo také využití obnovy řízení, jakožto dozorčího/opravného prostředku jiné povahy, jehož využitelnost v tomto případě lze označit přinejmenším za spornou a rovněž s ohledem na lhůty nahodile vázanou na časové aspekty konkrétního případu. Komplikovanost takových řešení je pak potvrzena tím, že vyžadují aktivitu správního orgánu, který dal v daném případě jasně najevo, že ji vynaložit nehodlá, neboť v nastalé situaci nespatřuje problém.
21. Ze všech uvedených důvodů má být dle přesvědčení zdejšího soudu takováto situace řešena tím způsobem, že na obě rozhodnutí žalovaného ve slepé procesní větvi odvislé od nezákonného usnesení krajského soudu o zastavení řízení má být nahlíženo tak, že pozbyla právních účinků. Pokud jde o zákonný podklad pro takové řešení, je třeba si vypomoci cestou analogie. Je totiž pravdou, že správní řád ani soudní řád správní v aktuálním znění neupravuje problematiku „oživlých mrtvol“. Nejbližším správně-procesním předpisem, který na tuto otázku pamatuje je zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád.
22. Daňový řád ve svém § 124a uvádí, že dojde-li v řízení o kasační stížnosti ve správním soudnictví ke zrušení pravomocného rozhodnutí krajského soudu, na jehož základě bylo správcem daně vydáno nové rozhodnutí ve věci v souladu s právním názorem krajského soudu, stává se toto rozhodnutí neúčinným dnem nabytí právní moci nového rozhodnutí krajského soudu, kterým je žaloba zamítnuta nebo ve kterém dojde ke změně právního názoru oproti zrušenému pravomocnému rozhodnutí krajského soudu.
23. Pokud soud s využitím analogie přiměřeně aplikuje uvedené ustanovení na nyní řešenou věc, dospívá k i jinak praktickému závěru, že nové odvolací rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 1. 2023 pozbylo právních účinků. Bylo totiž nepochybně vydáno v důsledku původního usnesení krajského soudu, které ve spojení s přezkumným rozhodnutím žalovaného vedlo k odklizení původního odvolacího rozhodnutí žalovaného. Krajský soud však v uvedeném usnesení vyjádřil právní názor, který sice dovedl žalovaného k vydání nového odvolacího rozhodnutí, nicméně s nímž se Nejvyšší správní soud neztotožnil, protože bylo usnesení

zdejšího soudu zrušeno. V navazující fázi soudního řízení tedy vydal zdejší soud nové rozhodnutí – rozsudek ze dne 4. 5. 2023, č. j. 59 A 34/2022-141, kde na věc nahlédl odlišně. Tímto rozsudkem je žalovaný vázán, je proto povinen v návaznosti na něj znovu rozhodnout v odvolacím řízení, a to tak, že bude respektovat vyslovený právní názor soudu. Již bylo vysvětleno, že toho nelze docílit tak, že za řádné nové odvolací rozhodnutí bude považováno rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 1. 2023.

24. Lze dodat, že citované ustanovení daňového řádu se natolik osvědčilo, že aktuální vládní návrh novely s. ř. s., která byla dne 28. 8. 2024 předložena Poslanecké sněmovně počítá s převzetím takového ustanovení přímo do s. ř. s. Do budoucna by se tedy mohlo uvedeného pravidla užívat i pro nedaňové věci přímo, nikoli pouze analogicky.
25. Soud uzavírá, že aby došlo k řádnému a dle okolností případu rozumnému vypořádání nastalé nežádoucí procesní situace, jak jej vyžaduje judikatura Nejvyššího správního soudu, je namístež z výše uvedených důvodů nahlížet na rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 8. 2022 a ze dne 12. 1. 2023 jako na rozhodnutí, která pozbyla právních účinků. V předmětném odvolacím řízení je proto situace taková, že naposledy krajský soud rozsudkem ze dne 4. 5. 2023, č. j. 59 A 34/2022-141, zrušil odvolací rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V dalším řízení však žalovaný, jak to plyne z jeho vlastního vyjádření, nepostupoval, tím spíše pak nevydal v tomto řízení rozhodnutí. S ohledem na úpravu lhůt pro vydání rozhodnutí dle § 71 správního řádu a časový odstup od posledního zrušujícího rozsudku krajského soudu je zřejmé, že je dána nečinnost žalovaného v odvolacím řízení.
26. Vzhledem k uvedenému dospěl soud k závěru, že žaloba je důvodná. Proto soud postupem podle § 81 odst. 2 s. ř. s. uložil žalovanému povinnost vydat rozhodnutí v předmětném odvolacím řízení ve lhůtě, jejíž délku stanovil s přihlédnutím k § 71 odst. 3 písm. a) správního řádu a vzhledem ke složitosti věci, resp. možné potřebě spolupráce s dotčeným orgánem jako šedesátidenní od právní moci tohoto rozsudku.
27. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 věta první s. ř. s., podle kterého účastník, který měl ve věci plný úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V souzeném případě byla žalobkyně úspěšná, proto jí soud proti žalovanému přiznal právo na náhradu nákladů řízení. Žalobkyně při jednání soudu sdělila, že výši svých nákladů dodatečně vyčíslí. Posléze soudu zaslala podání ze dne 22. 11. 2024, v jehož rámci ani tak nevyčísluje konkrétní částkou výši svých nákladů, nýbrž zejména argumentuje, že jí má být přiznána paušální náhrada nákladů řízení stejně, jako kdyby byla v řízení zastoupena.
28. K této problematice soud odkazuje na žalobkyní zmíněný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2015, č. j. 6 As 135/2015-79, publ. ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 3344/2016. V právní větě tohoto rozsudku Nejvyšší správní soud uvádí: „Soud ve správním soudnictví nemůže přiznat procesně nezastoupenému navrhovateli (potažmo žalobci) náhradu nákladů řízení stanovenou paušální částkou podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, nýbrž musí vycházet z nákladů, jejichž vynaložení navrhovatel (potažmo žalobce) soudu prokáže (§ 57 odst. 1 s. ř. s.). Použití § 151 odst. 3 o. s. ř. (v novelizovaném znění účinném od 1. 7. 2015) na řízení podle soudního řádu správního je vyloučeno. Stejně tak nejsou na toto řízení přenositelné důvody nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 7. 10. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 39/13, č. 275/2014 Sb.“
29. Z uvedeného plyne, že v rámci uvedeného rozsudku, na jehož odůvodnění zdejší soud pro stručnost odkazuje, když rozsudek je žalobkyni evidentně znám, se Nejvyšší správní soud mj.

vypořádal s otázkou, proč přijatý závěr obстоjí i v kontextu žalobkyní rovněž zmíněného nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 39/13. Ani zdejší soud nevnímá nepřiznání náhrady nákladů řízení v paušální výši nezastoupené žalobkyni jako zásah do jejích ústavně zaručených práv. Dovolává-li se žalobkyně rovnosti účastníků, je namístě připomenout, že specifikem soudního řízení správního je skutečnost, že byla-li by žalobkyně v soudním řízení správním neúspěšná, nebyla by povinna druhému účastníkovi cokoli na náhradě nákladů řízení hradit. Je tomu tak proto, že široce přijímaným principem v soudním řízení správním je, že správnímu orgánu v řízení před soudem zpravidla náklady řízení nad rámec jeho běžné činnosti (do níž je třeba zahrnout i obhájení svých aktů a postupů před soudem) nevznikají. Soudní řád správní obsahuje svébytnou úpravu problematiky náhrady nákladů řízení, která nepřiznává nezastoupenému účastníkovi náhradu nákladů řízení v paušální výši. Úprava zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, a jeho prováděcí vyhlášky stanovující výši paušální náhrady pro nezastoupené účastníky v civilním řízení se v daném případě nepoužije, neboť toto soudní řízení není civilním řízením.

30. Tím však není úspěšná žalobkyně krácena na právech, neboť jí nic nebrání vzniklé náklady vyčíslit a řádně doložit, v důsledku čehož jí soud po posouzení důvodnosti vneseného požadavku náhradu nákladů řízení ve výši odpovídající účelně vynaloženým nákladům přizná. Soud nespatřuje excés zasahující snad do ústavních práv žalobkyně v pouhé skutečnosti, že výše přiznané náhrady není stanovena za pomoci paušálu. Soud tedy neshledal důvod, aby se, jak také navrhovala žalobkyně, obracel s jakýmkoli návrhem ve věci náhrady nákladů řízení na Ústavní soud, neboť toho pro posouzení řešené otázky nebylo zapotřebí. Žalobkyně se v posledním podání o nákladech řízení výrazně soustředila na výše naznačenou argumentaci, opomněla se však zaměřit na to nejpodstatnější, tedy vyčíslení a doložení vzniku důvodně vynaložených nákladů.
31. Žalobkyně je nezastoupenou účastnicí řízení. Jejím nákladem je nepochybně zaplacený soudní poplatek ve výši 2 000 Kč. Pokud zmínila, že jí má být přiznána náhrada za ztrátu na výdělku, nedoložila k této otázce žádné podklady. Navržené stanovení této náhrady dle vyhlášky č. 382/2010 Sb., o náhradě ušlého výdělku a náhradě hotových výdajů při správě daní, nedává smyslu, když jde o vyhlášku provádějící zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, a logicky se proto týká nákladů daňového řízení, které soud nepochybně nevedl. Zmínka žalobkyně o § 29 odst. 3 vyhlášky č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, není bez relevance, když právě toto ustanovení popisuje, jakým způsobem se v soudním řízení vypočítává výše náhrady za ztrátu na výdělku v případě účastníka, který je OSVČ, což je dle vyjádření žalobkyně také její případ. Aby soud mohl výpočet provést, měla žalobkyně, které je toto ustanovení evidentně známo, soudu doložit výši základu daně, podle kterého byla určena její poslední známá daňová povinnost. To se nestalo, ačkoli výši ztráty na výdělku bylo možno tímto způsobem prokázat, neboť žalobkyně je daňovou poradkyní již řadu let, jak je soudu z jeho činnosti známo. Za těchto okolností nelze nevyčíslenou a nedoloženou ztrátu na výdělku přiznat jako náklad řízení určený k náhradě neúspěšným žalovaným.
32. Žalobkyně dále označila řadu úkonů (v podstatě „úkonů právní služby“ ve smyslu advokátního tarifu), které musela v souvislosti s věcí učinit. Ohledně nich nevyčíslila, jaké náklady jí v souvislosti s těmito úkony vznikly, a výši těchto nákladů ani nikterak nedoložila. Ve vztahu k nim požadovala stanovení paušálních částek, k čemuž se soud vyjádřil výše. Výjimkou je předložená faktura a doklad o platbě za konzultaci s advokátkou, na niž se žalobkyně dle obsahu faktury obrátila ve věci posouzení možnosti podat nečinnostní žalobu. Dle faktury je datem zdanitelného plnění 10. 6. 2024, služba tedy nebyla poskytnuta před

tímto dnem (srov. § 21 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty). Žalobkyně však žalobu podala již dne 7. 6. 2024, a pokud ve svém podání (bod 3) uvádí, že právě dne 7. 6. 2024 uhradila zmíněnou fakturu, není to ani dle jí předložených dokumentů (faktura, doklad o úhradě) pravda.

33. Žalobkyně tedy dle jí předložených podkladů podala žalobu, aniž před tím využila deklarovanou konzultaci s advokátkou, je ostatně velmi zkušenou účastnicí soudních řízení správních, jak je soudu z jeho činnosti známo. Vzhledem k uvedeným rozporům soud tento náklad nepovažuje za účelně vynaložený v souvislosti s nynějším řízením. Žalobkyni ostatně nic nebránilo nechat se v řízení zastoupit advokátkou. V takovém případě by soud žalobkyni přiznal mj. náhradu za odměnu advokátky, jejíž činnost v tomto řízení by, na rozdíl od stávajícího stavu, byla nezpochybnitelně prokázána. Učinil by tak však v mezích vyhlášky č. 177/1996 Sb., jejíž úpravu nelze obcházet tak, že se účastnice řízení zastoupit nenechá, načež soudu prokazuje provedení úkonů advokátky, jejíž výše odměny navíc přesahuje částky stanovené uvedenou vyhláškou.
34. Náklady řízení úspěšné žalobkyně, které je žalovaný povinen uhradit, jsou tedy tvořeny pouze zaplaceným soudním poplatkem za žalobu dle příslušné položky sazebníku soudních poplatků ve výši 2 000 Kč. Tuto částku je žalovaný povinen žalobkyni uhradit v přiměřené lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec dne 13. listopadu 2024

Mgr. Lucie Trejbalová

předsedkyně senátu